

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ องค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี และมีวิธีดำเนินการศึกษา

ครั้งนี้ผู้ศึกษากำหนดศึกษากลุ่มประชากรตัวอย่าง โดยประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้เป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ครัวเรือนละ 1 คน จำนวน 323 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาในการตั้งถิ่นฐาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย จำนวน 5 ชั้น ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผนในการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น และการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายชั้นตอนผลปรากฏว่า ชั้นการริเริ่มการพัฒนา ชั้นการวางแผนพัฒนา ชั้นดำเนินการพัฒนา ชั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และชั้นการประเมินผลการพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละชั้น พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

2. ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่เป็นหัวหน้าหรือตัวแทนครัวเรือน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี สามารถสรุปเนื้อหาที่เกี่ยวข้องแยกตามรายชั้นตอนเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

2.1 ชั้นริเริ่มการพัฒนา ข้อเสนอแนะ คือผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้าร่วมในการจัดประชุมประชาคมหมู่บ้านทุกหมู่บ้านเพื่อรับทราบความต้องการของชุมชนโดยตรงและเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน มีความถี่จำนวน 74 คน องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นไว้ประจำในแต่ละหมู่บ้านให้มากขึ้นเพื่อให้ประชาชนศึกษาค้นคว้า มีความถี่จำนวน 54 คน องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบเข้าประชาสัมพันธ์ชี้แจงความสำคัญของแผนพัฒนาสามปีในแต่ละชุมชนหมู่บ้าน จำนวนความถี่ 32 คน และในการจัดการประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบโดยทั่วถึง และประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าหลายๆวัน มีความถี่จำนวน 17 คน

2.2 ชั้นการวางแผนการพัฒนา ข้อเสนอแนะ คือควรจัดให้มีการประชุมช่วงเวลายืนถึงกลางคืน ประมาณเวลา 19.00 หรือ 20.00 นาฬิกาเป็นต้นไป หลังจากรับประทานอาหารเย็นและประกอบภารกิจส่วนตัวแล้ว เพราะเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนในชุมชนว่างเว้นจากการทำนา การประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือการรับจ้าง มีความถี่จำนวน

56 คน และในการประชุมประชาคมทุกปี มีการเสนอโครงการและกิจกรรมต่างๆจากชุมชน แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการที่เสนอบรรจุในแผนพัฒนา มีความถี่จำนวน 28 คน

2.3 ขั้นดำเนินการพัฒนา ข้อเสนอแนะ คือองค์การบริหารส่วนตำบลควร ประชาสัมพันธ์การดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละขั้นตอนให้ประชาชนทราบให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นในแต่ละขั้นตอน มีความถี่ จำนวน 19 คน

2.4 ขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ในขั้นตอนนี้ไม่มีข้อเสนอแนะ

2.5 ขั้นการประเมินผลการพัฒนา ข้อเสนอแนะ คือหลังจากมีการจัดทำ แผนพัฒนาเสร็จแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดประชุมตามหมู่บ้าน เพื่อติดตาม ประเมินผลความพึงพอใจของการดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และเป็นการพบปะเยี่ยม ประชาชนให้ประชาชนในชุมชนได้มีโอกาสถามปัญหา และเสนอแนะความต้องการ มีความถี่ จำนวน 43 คน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของ องค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น มีประเด็นที่น่าสนใจควร นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหาร ส่วนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษา ปราบกฏเช่นนี้ สะท้อนให้เห็นว่า

1.1 ประชาชนมีความเข้าใจในกระบวนการการมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปียังไม่มากเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะคิดว่าการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็น หน้าที่ของส่วนราชการ ที่ต้องดำเนินการ สาเหตุอาจจะเนื่องมาจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ต่างๆเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นยังไม่มากพอ

1.2 การดำเนินการประชาสัมพันธ์ รมรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจ และ ความสำคัญของกระบวนการการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้กับประชาชนของ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจะยังไม่ทั่วถึงครอบคลุมเท่าที่ควร

1.3 ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย ส่วนใหญ่ติดภารกิจ เนื่องจากประกอบอาชีพเกษตรกรรม รั้งจ้างทั่วไปจึงทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประชุม ส่งผลให้กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ยังไม่มากเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าว จึงน่าจะเป็นสาเหตุให้ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานศึกษาของ ชีรพงษ์ เพ็ชรภูษา (2552 : 46-64) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาคมในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระนอน อำเภอเขาตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมประชาคม 1 – 3 และ ประชาชนยังไม่เข้าใจในกระบวนการการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น จึงไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นเท่าใดนักและสอดคล้องกับงานศึกษาของวินัย ภาสอน (2550 : 59-63) ได้ศึกษา ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจบทบาท อำนาจหน้าที่ของชุมชน ในการร่วมประชุมประชาคมเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อีกไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์การเผยแพร่ ข่าวสารผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2530 : 6-7) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่รัฐทำการส่งเสริมชักนำ เสริมสร้างโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้ โดยมีลักษณะและรูปแบบ คือร่วมศึกษาค้นคว้าหาสาเหตุของ ปัญหาความต้องการของชุมชน ร่วมคิด และสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหา ร่วมวางแผนงานหรือโครงการ เพื่อจัดหรือแก้ปัญหา และเสนอความต้องการของชุมชนร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล โครงการและกิจกรรมที่ทำได้ ตลอดทั้งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบ

ราชการ (ก.พ.ร.) (2553 : เว็บไซต์) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน” หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแนวทาง ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนา ในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา และสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ สุพจน์ พงษ์พิสุทธิบุบผา (2543 : 10) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ไขปัญหา การดำเนินการและร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นของปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่ม เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1.1 จากผลการศึกษาเป็นข้อมูลสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ที่เมื่อศึกษาแล้วพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางเห็นควรที่ผู้เกี่ยวข้องจะพิจารณาหาวิธีการในการชักชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น โดยการเร่งประชาสัมพันธ์กระบวนการมีส่วนร่วมในภาคประชาชน เพื่อให้ประชาชนตระหนักเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชน ร่วมแสดงความคิดเห็นในโครงการพัฒนาตำบล เพื่อรับฟังข้อดี ข้อเสียให้รอบด้าน ก่อนลงมติคัดเลือกโครงการ และผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องลงพื้นที่พบปะประชาชนในขั้นตอนการประชุมประชาคมหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เพื่อรับทราบความต้องการของแต่ละหมู่บ้านให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในการพัฒนาท้องถิ่น

1.2 ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทั้งภาพรวมและรายด้าน ซึ่งถือว่าเป็นไปในทิศทางที่ดีหากองค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย เร่งประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด ข้อมูลที่ได้ก็จะตรงตามความต้องการของ

ประชาชนในพื้นที่ จะส่งผลให้แผนพัฒนาสามปีที่ประกาศใช้สามารถตอบสนองความต้องการ แก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท้องถิ่นพัฒนาไปในทิศทางที่ ชุมชนท้องถิ่นต้องการและเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคของการเข้ามามีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาท้องถิ่นให้แผนพัฒนาสามปีเป็นแผนพัฒนาที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.2. ควรศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาสามปีในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนการพิจารณา ขั้นตอนการรับผลประโยชน์ จากการพัฒนา และขั้นตอนประเมินผลการพัฒนา เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นส่วน หนึ่งของการพัฒนา เกิดความรัก ห่วงเห่นกับผลประโยชน์จากการพัฒนาและมั่นใจใน ความโปร่งใส ตรวจสอบได้

2.3. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา สามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลสงเปือย อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น กับองค์การ บริหารส่วนตำบลอื่นที่มีพื้นที่ติดต่อกันและขนาดใกล้เคียงกัน เพื่อให้เห็นถึงข้อแตกต่างและ ข้อเสนอแนะที่ชัดเจน และนำข้อเสนอแนะนั้น เสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการการมีส่วนร่วมในส่วนที่บกพร่อง เพื่อให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นทุกคน และเพื่อให้กระบวนการการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง